

Тернопільський національний економічний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина

Міждисциплінарна курсова робота

на тему:

**«ІНТЕГРАЦІЙНІ ВИМІРИ ЗАСАД ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»**

Студент(ка) 4 курсу, групи МЕСЕ-41

Дземінська К. П.

Галузь знань: 0305 Економіка і підприємництво

Напрямок підготовки: 6.030503 Міжнародна економіка

Фахове спрямування: Міжнародна економіка

Керівник:

д.е.н., професор

Савельєв Є. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

Тернопіль – 2017

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні особливості політики Світового банку.....	6
Розділ 2. Характеристика міжнародних організацій світового банку:.....	12
2.1 Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР).....	13
2.2 Міжнародна асоціація розвитку (МАР).....	15
2.3 Міжнародна фінансова корпорація (МФК).....	17
2.4 Багатостороння агенція з гарантій інвестицій (БАГІ).....	19
2.5 Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦВІС).....	21
Розділ 3. Аналіз звітів Світового банку.....	23
Розділ 4. Розвиток відносини України та світового банку.....	44
Висновки.....	52
Список використаних джерел.....	57

Вступ

Група Світового банку є одним з найбільших у світі джерел фінансових коштів і знань для країн, що розвиваються. В її структуру входять п'ять установ, які вирішують загальну задачу - скорочувати бідність, нарощувати масштаби добробуту для всіх і сприяти сталого розвитку.

МБРР - надає кредитні кошти урядам країн із середнім рівнем доходу і урядам платоспроможних країн з низьким рівнем доходу. МАР - надає безвідсоткові позики (кредити) і гранти урядам найбідніших країн. МФК - надає позики, здійснює інвестиції в акціонерний капітал підприємств і надає консультаційні послуги з метою стимулювання інвестицій в підприємства приватного сектора країн, що розвиваються. БАГІ - надає інвесторам і кредиторам страхування політичних ризиків і послуги підвищення якості кредитів з метою сприяння здійсненню прямих іноземних інвестицій в країни, що розвиваються. МЦВС - забезпечує міжнародні механізми врегулювання і арбітражного розгляду інвестиційних суперечок.

В останні роки історичний прогрес досяг кінцевої межі крайньої бідності в усьому світі. Понад 1 млрд. осіб знаходяться за цією межею за останні 15 років.

Сьогодні світ стикається з проблемами, які є дуже складними і важкими в вирішенні. Сильні економічні зустрічні вітри сповільнили зростання світової економіки; крихкість і конфлікт витіснили десятки мільйонів людей зі своїх будинків; країни і їх економіки уразливі перед лицем стихійного лиха і потрясінь, пов'язаних зі зміною клімату; і пандемія може швидко поширюватися без попередження. Ми всі схвильовані цими проблемами, але суворая правда полягає в тому, що люди, які живуть в умовах крайньої бідності постраждали перші і найбільше.

Місія в Групі Світового банку визначається двома основними цілями - покласти край крайньої бідності до 2030 року і підвищити добробут серед найбідніших 40 % в країнах з низьким і середнім рівнем доходу. Для їх

досягнення, ГСБ зосереджується на широкій основі, всеосяжного зростання, і як і раніше виявляє пильність щодо потрясінь, які можуть зруйнувати досягнуті здобутки успіху в розвитку.

Всесвітній банк ставить перед собою мету допомоги країнам, що розвиваються шляхом надання фінансової допомоги. Яка надається з низьким або нульовим процентом кредиту та гранти на фінансування "широкий спектр інвестицій в таких областях, як освіта, охорона здоров'я, державне управління, інфраструктура, фінансові та розвиток приватного сектора, сільського господарства і управління навколишнього середовища і природних ресурсів". Наприклад Всесвітній банк позичив Індії \$ 500 млн. у 2015 році для підтримки малого та середнього бізнесу.

Зусилля Світового банку включають надання консультацій та рекомендацій на додаток до тісної співпраці з Міжнародним валютним фондом. Група сама фінансується і має свій домашній офіс у Вашингтоні, округ Колумбія.

Група Світового банку працює з країнами із середнім рівнем доходів одночасно в якості клієнтів, акціонерів і глобальних гравців.

Всесвітній банк в цілому фокусується на країнах, що розвиваються (третього світу), допомагаючи їм в таких областях, як охорона здоров'я, освіта і сільське господарство. Цей банк надає кредити і гранти за пільговими ставками в цих країнах.

Актуальність дослідження даної теми полягає в тому, що політика діяльності Групи Світового банку займає високі позиції на глобальному ринку, тим самим маючи великий вплив на світову економіку. Проблеми на вирішені яких сконцентрована Група Світового банку в сьогоdnішній час мають велику актуальність та потребу в вирішенні, оскільки їх негативність та глобальний ступінь поширення в світовій економіці має негативні наслідки для великої частини населення Землі.

Мета роботи - дослідити політику, основні принципи та напрямки роботи групи Світового банку.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1. Розглянути теоретичні особливості Світового банку;
2. Визначити політику Групи Світового банку;
3. Дослідити звітність Світового банку;
4. Проаналізувати розвиток відносин України та Світового банку.

Метод дослідження - порівняльний, описовий аналіз, спостереження, узагальнення, індукція, дедукція.

Об'єкт дослідження – політика Групи Світового банку.

Предмет дослідження – особливості політики та функціонування Групи Світового банку на глобальному ринку.

У курсовій роботі розглядалися: необхідності і принципів міжнародного кредиту; визначено необхідність функціонування міжнародних економічних організацій, зокрема групи Світового банку; розглянута структура і напрями діяльності групи Світового банку; а також економічна діяльність Світового банку в Україні.

Дана курсова робота складається з вступу, 4-ьох розділів, висновків, списку використаної літератури.

У першому розділі описані теоретичні особливості Світового банку. Другий розділ описує більш детально структуру Групи Світового банку. Аналіз звітності Групи Світового банку охарактеризовано в третьому розділі. У четвертому розділі аналізується розвиток відносин України та Світового банку.

Розділ 1. Теоретичні особливості політики Світового банку

Група Світового банку була створена в 1944 році для відновлення Європи після Другої світової війни в рамках МБРР. Сьогодні Світовий банк як міжнародна організація, бореться з бідністю шляхом надання допомоги в цілях розвитку країн із середнім рівнем доходу і низьким рівнем доходів. Надаючи кредити і пропонуючи консультації та навчання як в приватному так і державному секторах, Всесвітній банк прагне ліквідувати злидні, надаючи людям можливість допомогти собі самостійно.

З моменту заснування Всесвітній банк розширився від однієї установи до тісно пов'язаної групи з п'яти інститутів розвитку. Місія якого перетворилася з МБРР в якості координатора післявоєнної відбудови і розвитку до сучасного мандата всесвітньої боротьби з бідністю в тісній співпраці з філіями, МАР, а також іншими членами Групи організацій Світового банку, МФК, БАГІ та МЦВІС.

Членами організації є 184 країни-члени, які є акціонерами МБРР, який є основним підрозділом Світового банку. Для того, щоб стати членом, країна повинна спочатку вступити до МВФ. Розмір акціонерів Світового банку, як і у акціонерів МВФ, залежить від розміру економіки країни. Таким чином, вартість підписки на Всесвітній банк є одним з факторів квоти, що виплачується МВФ.

Існує обов'язкова абонентська плата, що еквівалентно 88,29% квоти, що країна повинна виплатити МВФ. Крім того, країна зобов'язана купити 195 акцій Світового банку (US \$ 120,635 за одну акцію). З цих 195 акцій, 0,60% повинні бути оплачені готівкою в доларах США, в той час як 5,40% може бути виплачена в місцевій валюті країни, в доларах США, або в необоротних безвідсоткових нот. Залишок 195 акцій залишається в якості "відкличний капіталу", це означає, Всесвітній банк залишає за собою право звернутися до грошової вартості цих акцій в разі необхідності. Країна може підписатися ще на 250 акцій, які не вимагають оплати в момент членства, але які залишаються як "відкличний капіталу."

Президент Світового банку виходить від найбільшого акціонера, який є США, і члени представлені Радою керуючих. П'ять найбільших акціонерів - США, Великобританії, Франції, Німеччини та Японії. Всесвітній банк отримує фінансування з багатих країн, а також від випуску облігацій на світових ринках капіталу.

МБРР пропонує допомогу країнам з середнім рівнем доходів і бідним країнам. До набуття членства в організації ГВБ (МФК, БАГІ і МЦІВС), країна повинна бути членом МБРР.

МАР надає кредити найбіднішим країнам світу. Це проводиться у вигляді «кредитів», і по суті, безвідсоткових.

МФК працює з метою сприяння інвестиціям приватного сектора як зарубіжних, так і місцевих інвесторів. Він надає консультації для інвесторів і бізнесу, і пропонує нормалізовану інформацію фінансового ринку за допомогою своїх публікацій. Крім того, МФК виступає в якості інвестора на ринках капіталу і допомагає урядам приватизувати неефективні державні підприємства.

БАГІ підтримує ПІ в країну, пропонуючи захист інвестицій в разі політичних потрясінь. Ці гарантії приходять в формі страхування політичних ризиків.

МЦІВС працює в напрямку врегулювання в разі виникнення спору між іноземним інвестором і місцевою країною.

Як уже згадувалося раніше, основною функцією ГВБ в ліквідація бідності і надання допомоги бідним шляхом надання кредитів, консультування з питань політики і технічної допомоги. Таким чином, країни, які отримують допомогу вивчають нові способи функціонування.

Ще одне питання, по якому банк недавно зосередили представив себе як загрози для існування тієї чи іншої країни: програми підтримки ВІЛ / СНІДу. Група Світового банку також була зосереджена на зниженні ризику проектів за рахунок поліпшення оцінки та контролю механізмів, а також багатоаспектного підходу до загального розвитку.

Банк рекомендує всім своїм клієнтам, число яких перевищує 100, здійснювати політику, спрямовану на заохочення сталого зростання, охорони здоров'я, освіти, програм соціального розвитку з упором на управління і скорочення масштабів убогості механізмів, навколишнього середовища, приватного бізнесу та макроекономічної реформи.

У той час як Всесвітній банк прагне створити світ залежності, є групи, які пристрасно виступають проти міжнародного покровителя. Противники вважають, що через фундаментальної структури Банку, вже існуючий дисбаланс між світом багатих і бідних лише поглиблюється. Система дозволяє найбільші акціонери домінувати голосуванням, в результаті політики ГВБ, вирішується багатими, але реалізується бідних. Це може привести до політики, не в інтересах країн, що розвиваються, про які йде мова, чиї політичні, соціальні та економічні стратегії часто доводиться бути відлитою навколо резолюцій ГСБ.

Більш того, навіть якщо банк проводить навчання, допомога, інформацію та інші засоби, які можуть привести до сталого розвитку, зазначають противники, що країни, що розвиваються часто змушені поставити питання про здоров'я, освіту та інші соціальні програми на утримання, щоб погасити свої кредити.

Опозиційні групи протестували бойкотом облігації Світового банку. Це облігації, що Всесвітній банк продає на світових ринках капіталу, щоб зібрати гроші для деяких з його діяльності. Ці опозиційні групи також закликають до припинення усіх методів, які вимагають країни для реалізації програм структурної перебудови - в тому числі від приватизації і уряд жорсткої економії заходів - припинення заборгованості найбідніших з бідних, і припинення екологічно шкідливих проектів, таких як видобуток корисних копалин або будівництво гребель.

Група організацій Світового банку поставив перед собою дві мети для світу, щоб досягти до 2030 року:

- Кінець крайньої бідності за рахунок зменшення частки людей, що живуть менш ніж на \$ 1,90 на день, щоб не більше ніж на 3%;
- Сприяння загального процвітання, сприяючи зростанню доходів нижньої межі 40% для кожної країни.

Всесвітній банк є одним з найважливіших джерел фінансової і технічної допомоги країнам, що розвиваються по всьому світу. Він не є банком у звичайному сенсі, а унікальне партнерство зі скорочення бідності та підтримки розвитку.

Світовий банк надає кредити під низькі відсотки, нуль за низькою процентною ставкою кредитів, а також гранти країнам, що розвиваються. Вони підтримують широкий спектр інвестицій в таких областях, як освіта, державне управління, охорона здоров'я, інфраструктура, сільського господарства, розвиток фінансового та приватного сектора і управління ресурсами навколишнього середовища і природних. Деякі з цих проектів співфінансуються з урядами, комерційними банками, іншими багатосторонніми інститутами, інвесторами приватного сектора, а також експортно-кредитними агентствами.

СБ пропонує підтримку країнам, що розвиваються шляхом консультивання з питань політики, досліджень і аналізу, а також технічної допомоги.

Цього року Група Світового банку виділив близько 64200 млн. \$ в вигляді кредитів, грантів, інвестицій в акціонерний капітал і гарантій своїм членам і приватним бізнесом. Попит з боку клієнтів на послуги МБРР продовжує бути сильним, і в цьому році взяли на себе зобов'язання на загальну суму 29,7 млрд. \$ найбільшу кількість коли-небудь за межами фінансової кризи. I MAP, фонд Світового банку для найбідніших верств населення, виділив 16,2 млрд. \$ для підтримки найбільш нужденним країнам вирішувати свої найскладніші завдання.

Робота з приватним сектором буде ставати все більш важливою, щоб задовольнити масштаби потреб у фінансуванні для наших цілей в області розвитку. МФК і БАГІ, наші дві установи, орієнтовані на розвиток приватного сектора, зміцнюють свої зусилля в цьому напрямку. МФК поставила рекордну кількість фінансування розвитку-про приватний сектор 18,8 млрд. \$, в тому числі 7,7 млрд. \$ мобілізовані з інвестиційних партнерів. Інвестиції МФК в нестабільних і порушених конфліктом районах зросла до майже 1 млрд. \$, збільшившись більш ніж на 50 % у порівнянні з попереднім роком. МІГ надало 4,3 млрд. \$ на політичні ризики і підвищення кредитних гарантій, що лежать в основі різних інвестицій, з 45 % від його активного портфеля в МАР країнам, що мають право і 10 % в країнах, зачеплених конфліктами і крихкістю економіки.

Прогрес, якого добилися в останні десятиліття показує, що це перше покоління в історії людства, яка може покласти край крайньої бідності. Це велика проблема, і прекрасна можливість.

План дій ГСБ, щодо клімату включає в себе амбітні цілі на 2020 рік: 30 + гігават відновлюваної енергії; системи раннього попередження для більш ніж 100 мільйонів чоловік; і клімат-смайт-плани сільського господарства інвестицій для 40+ країн. Група СБ і партнери планують встановити ціну на викиди вуглекислого газу: до 2020 року 25% викидів вуглекислого газу матиме механізми ціноутворення; а до 2030 року відсоток з механізмами ціноутворення буде в два рази. Визнаючи негайні і довгострокові потреби розвитку насильно переміщених осіб, Група Світового банку працює з партнерами по розробці відповідей ТАНТ доповнюють гуманітарну допомогу. Наприклад, в партнерстві з Організацією Об'єднаних Націй і Ісламський банк розвитку, Всесвітній банк запустив засіб для підтримки сирійських біженців і приймають громади в Йорданії та Лівані; об'єкт може надати до 800 млн. \$ у вигляді пільгових кредитів для розширення життєво важливих програм і послуг. Група Світового банку допомогла почати проект Пандемії надзвичайного фінансування (ПНФ) з Всесвітньою організацією охорони здоров'я та іншими партнерами. ПНФ може

випустити до 500 млн. \$ на швидкі заходи в найбільш вразливих країнах. Вона також забезпечує стимули для зміцнення національних систем охорони здоров'я та для підготовки майбутніх спалахів.

Найбільш вразливі верстви піддаються найбільшому впливу. Для вирішення цих завдань, Група Світового банку працює, щоб стати більш гнучким партнером у вирішенні найнагальніших світових проблем. Вона прагне використовувати і застосовувати свої унікальні можливості, щоб забезпечити інноваційне фінансування і творчі рішення, які підтримують країни у вирішенні цих проблем на місцевому, регіональному і глобальному рівнях. У міру того як світ працює, щоб протистояти цим викликам, Група Світового банку буде продовжувати відігравати важливу роль у підтримці глобального розвитку і роботи, щоб гарантувати просування на порядку денному сталого розвитку до 2030 року.

Програма корпоративної відповідальності Світового банку показує головні напрямки сталого розвитку. Програма корпоративної відповідальності працює в тісній співпраці з підрозділами по всій Групі організацій Світового банку по сприянню підвищенню ефективності використання ресурсів, а також для підвищення обізнаності співробітників Світового банку про їх повсякденному вплив на такі питання, як комутуючих і утилізації відходів. Програма грає істотну роль в підвищенні прозорості щодо екологічних та соціальних зобов'язань.

"Я хочу, привести приклад, як ми управляємо нашими триєдностями- екологічні, соціальні та економічні наслідки. Ми будемо продовжувати нарощувати свої зусилля щодо запобігання забрудненню навколишнього середовища, сприяти більш ефективному використанню природних ресурсів, а також управляти відносинами з нашими ланцюгами поставок в більш цілісний підхід. добробут людей і співтовариств, в яких ми працюємо так само важлива, як благополуччя наших співробітників " - президент Джим Ен Кім.

Розділ 2. Характеристика міжнародних організацій світового банку:

Група організацій Світового банку, була створена в Бреттон-Вудсі в 1944 році. Її метою є надання "технічної та фінансової допомоги країнам, що розвиваються в усьому світі" з метою "зниження бідності і підтримки розвитку». До її складу входить п'ять базових інститутів. Перші два з них спільно іменуються як Всесвітній банк:

Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Це кредитна рука МВФ. Який надає фінансову допомогу кредитоспроможним, із середнім і низьким рівнем доходу.

Міжнародна асоціація розвитку, надає гранти і безпроцентні кредити урядам найбідніших країн. Також, включає в себе три такі об'єкти, в тому числі:

Міжнародна фінансова корпорація. Відмінністю МФК від інших інституцій Світового банку є те, що вони сконцентровують свої зусилля на уряди, тоді як МФК спрямований на надання консультацій суб'єктам приватного сектора.

Багатостороннє агентство з інвестиційних гарантій. МІГ докладає зусиль для сприяння прямих іноземних інвестицій в країни, що розвиваються.

Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних суперечок. МЦВІС забезпечує матеріально-технічну базу і процедурний досвід, щоб допомогти вирішити неминучі суперечки, які виникають, при вирішенні питань щодо вкладання грошей, які знаходяться в центрі розбіжностей між двома сторонами.

2.1. Міжнародний банк реконструкції та розвитку

МБРР компонент групи Світового банку, який було створено в 1944 році з виділення коштів в напрямку дій для відновлення по закінченню Другої світової війни. На сьогодні, основною ціллю МБРР є надання кредитів та інших фінансових послуг для менш щасливих країн в надії на зменшення бідності в усьому світі.

МБРР - це початкова установа Світового банку. Яка злагоджено співпрацює з іншими частинами Групи Світового банку, щоб допомогти країнам, що розвиваються скоротити бідність, сприяючи економічному зростанню і процвітання.

МБРР включає уряди 189 країн-членів. На щорічній основі МРББ випускає облігацій на приблизну суму 10-15 млрд. \$.

За рекомендаціями МБРР першочерговість надається розвитку приватному економічному сектору та допомозі країнам, що розвиваються за рахунок залучення іноземного капіталу.

При надані кредиту МБРР вимагає від країни позичальника виконання наданих ним рекомендацій, якщо ж країна відмовляється то зазвичай кредит не надається. В основному наданий кредит МБРР покриває близько 30% загальної вартості кредиту, інша частина забезпечується внутрішніми джерелами кредитування і фінансування або ж за рахунок інших зовнішніх джерел. Основним завданням, яке ставить перед собою МБРР є кредитування певних об'єктів (в основному інфраструктурних таких, як зв'язок, енергетика, транспорт) за відбором після їх детального дослідження. З початку 80-х років все більша перевага надається кредитам щодо соціальних планів розвитку (в основному боротьбі з бідністю). Все більше уваги надається кредитам по охороні здоров'я, розповсюдженню освіти, розвитку сільськогосподарських проектів, тощо. Основна увага приділяється приватизації і охороні навколишнього середовища.

Банк забезпечує поєднання фінансових ресурсів, знань і технічних послуг, а також стратегічних рекомендацій для країн, що розвиваються, в тому числі із середнім рівнем доходу і країн кредитоспроможних з низьким рівнем доходів.

Зокрема, можна виділити такі напрями діяльності МБРР:

- Підтримка довгострокового людського і соціального розвитку.
- Постачання фінансів надаючи підтримку в період кризи.
- Сприяє ключовим політичним та інституційним реформам (наприклад, соціального забезпечення або антикорупційних реформ).
- Створює сприятливий інвестиційний клімат, для залучення приватного капіталу.
- Полегшує доступ до фінансових ринків (на більш вигідних умовах).

МБРР фінансує проекти у всіх секторах і забезпечує технічну підтримку і експертизу на різних етапах проекту.

МБРР допомагає країнам підвищити стійкість до ударів шляхом полегшення доступу до продуктів, які пом'якшують негативний вплив валюти, процентних ставок і зміні цін на сировинні товари, стихійних лих і екстремальних погодних умов.

МБРР підтримує зусилля уряду по зміцненню не тільки системи управління державними фінансами, а також поліпшенню інвестиційного клімату, вузькі місця доставки адреса служби та інших політичних та інституційних дій.

МБРР отримує дохід щороку від прибутковості власного капіталу і з невеликим відривом він робить на кредитування. Це платить за операційних витрат МБРР, входить в резерви для зміцнення балансу, а також забезпечує щорічне переведення коштів МАР, фонду для найбідніших країн.

Всесвітній банк допоміг мільйонам бідних людей в країнах із середнім рівнем доходу отримують доступ до робочих місць, ринків і соціальних послуг; допомогли забезпечити нею основних послуг, таких як вода, електрика і дороги; і працював з урядами з метою підвищення ефективності управління та управління державним сектором.

2.2. Міжнародна асоціація розвитку

МАР є частина Світового банку, яка допомагає найбільш біднішим в світі країнам. Заснована в 1960 році, МАР спрямована на зниження бідності шляхом надання кредитів і грантів для програм, стимулювання економічного зростання, а також поліпшення умов життя людей. МАР доповнює МБРР.

МАР надає гроші на пільгових умовах на певні терміни. Тобто, кредити МАР мають нульовий або дуже низький відсоток нарахування і погашення на термін від 25 до 38 років. МАР також надає гранти країнам, схильним до ризику боргової кризи.

У фінансовому році, що закінчився 30 червня 2015 року, зобов'язання МАР склали 19 млрд. \$, з яких 13 відсотків була надана у вигляді грантів. У 2015 фінансовому році було укладено 191 нових операцій про зобов'язання. З 1960 року МАР надала 312 млрд. \$ для інвестицій в 112 країни. Щорічні фінансові зобов'язання мають постійно росли і в середньому близько 19 млрд. \$ протягом останніх трьох років.

Від 2005-15, МАР вклала 158 млрд. \$ у фінансування 2114 проектів в країнах асоціації.

МАР підтримує безпеку, довкілля і здоров'я та працює, щоб запобігти різних загроз в глобальному масштабі.

МАР ставить премію на вплив на розвиток і розглядається в якості прозорого, рентабельний платформа для досягнення результатів.

Велика частина фінансових ресурсів МАР надходить з: переказів прибули з МБРР; капіталу, передплатниками якого є її країни-члени; внесків багатших членів МАР, включаючи ряд країн із середнім доходом на душу населення.

МАР фінансується в основному за рахунок вкладів від урядів її країн-членів. Зустріч країн-донорів проводиться кожні три роки для поповнення ресурсів МАР і перегляду політики в рамках найостанніших поповненнях обсягів виділених їм ресурсів. МАР 17-го поповнення - була завершена в грудні 2013 року, в результаті чого запис поповнення 52.1 млрд. \$ на фінансування

проектів протягом трирічний період, що закінчується 30 червня 2017 року. Ця сума 52,1 млрд. \$ включає в себе 4,5 млрд. \$ для багатосторонньої заборгованості ініціатив з надання допомоги, і більш ніж на 4 млрд. \$ у вигляді пільгових кредитів партнерів.

Процес поповнення, як правило, складається з чотирьох офіційних засідань, які проводяться протягом одного року.

МАР позичальники мають дуже великі потреби в пільгових коштів, але сума наявних коштів, яка вноситься урядами країн-донорів, є нижче того, що країнам необхідно. Тому, МАР повинна приймати рішення про те, як розподіляти мізерні ресурси серед країн, що їх потребують. Рішення розподілу ґрунтуються на декількох критерії, в тому числі: рівня доходів країн, запасів продуктивності в управлінні цих економік і поточних проектів МАР.

Для того, щоб мати право на отримання коштів, країна спочатку повинна відповідати наступним критеріям:

- Відносна бідність – тобто, ВНД на душу населення повинен бути нижче встановленого порогу. У 2015 році, в поточному фінансовому році даний показник склав 1215 \$.

- Відсутність кредитоспроможності запозичувати на ринкових умовах, отже, є потреба в пільгових ресурсах для фінансування програм розвитку країн.

Сімдесят сім країн (плюс Індія) в даний час мають право отримання ресурсів МАР. Потім країни оцінюють, наскільки добре вони виконують політику сприяння економічному зростанню і скороченню бідності.

Умови кредитування різні для різних членів МАР, що відображається в рівні доходу і стану заборгованості країни. МАР подвоїла фінансування в нестабільних країнах і країнах, що зачеплених конфліктами в 2015-му фінансовому році.

2.3. Міжнародна фінансова корпорація

МФК була створена як самостійна юридична особа з власними ресурсами і статусом в 1956 р. Вона є спеціалізованою установою ООН та філією МБРР. Також вона є фінансовою установою групи Світового банку. МФК налічує 171 держав-членів.

МФК член Групи Світового банку, є найбільшим глобальним інститутом розвитку, що фокусує свою діяльність на приватному секторі в країнах, що розвиваються. Членство в МФК відкрито тільки для країн-членів Світового банку.

Президент Групи Світового банку є президентом і в МФК.

Цілями МФК є:

- Сприяння фінансування приватного підприємництва в основному для країн, що розвиваються спонукаючи їх економічного розвитку;
- Залучення іноземного капіталу та місцевих інвестицій для управління підприємствами;
- Залучення приватного капіталу в виробничу галузь;
- Рентабельність у спільному виробництві з приватним сектором.

Діяльність МФК має такі напрями:

- Надання позик (на термін від 7 до 12 р.) та інвестування в приватні підприємства в країнах-членах, не вимагаючи гарантій від уряду;
- Інвестування коштів в обробну і видобувну промисловість, туризм, комунальні підприємства, сільське господарство;
- Залучення приватних фінансових коштів для інвестицій у проекти з розвитку інфраструктури, охорони навколишнього середовища;
- Сприяння в малому бізнесі розвитку підприємництва;
- Сприяння освоєння сучасних методів управління підприємством приватними і змішаними за капіталом підприємствами та ін.

Корпорація піднімає капітал через випуск облігацій на міжнародних ринках капіталу для фінансування кредитів клієнтам і підтримки фінансової міці.

В рамках нашої програми фінансування, МФК випускає облігації на різних ринках і форматів, тематичні облігації, які підтримують певну програму, такі як зелені облігації; приватні розміщення цінних паперів; і дисконтні ноти. Крім того, МФК випускає в місцевій валюті облігацій на розвиток внутрішніх ринків капіталу і сприяння місцевій валюті кредитування. У 2014 фінансовому році МФК запозичив еквівалентну 16 млрд. \$ в 17 різних валютах.

Пропозиції МФК призначені для задоволення конкретних потреб клієнтів в різних галузях промисловості, з особливим акцентом на розвиток інфраструктури, виробництва, агропромислового комплексу, послуг і фінансових ринків.

Корпорація працює з приватним сектором з метою заохочення підприємництва і створення стійкого бізнесу-консультуючи їх з широкого кола питань, в тому числі екологічних, соціальних та управлінських стандартів енерго- і ресурсозбереження, а також ланцюжків поставок. МФК допомагає розширити доступ до критично важливої галузі фінансів для фізичних осіб, а також мікро-, малих і середніх підприємств через нашу роботу з фінансовими посередницькими клієнтами.

З 2016 фінансовому році наші довгострокові інвестиційні зобов'язання склали близько 18,8 млрд. \$, в тому числі 7,7 млрд. \$ мобілізовані в інвестиційних партнерів. Інвестиції МФК в нестабільні і порушені конфліктами райони зросла до майже 1 млрд. \$, збільшившись більш ніж на 50 % у порівнянні з попереднім роком.

МФК є єдиним багатостороннім джерелом позикових і власних капітальних фінансувань для приватного сектора в глобальному масштабі.

Протягом понад півстоліття, МФК впроваджує різноманітні інновації для зміцнення розвитку приватного сектора там, де це найбільше необхідно.

Будучи найбільшим в світі глобальним інститутом розвитку, що фокусує свою діяльність на приватному секторі, МФК створює великий вплив на розвитку приватного сектора.

2.4. Багатостороння агенція з гарантій інвестицій

БАГІ було засновано в 1988 р. як філія Всесвітнього банку, що фінансово є незалежною. Входить в систему ООН в якості спеціалізованої установи. До складу БАГІ входить 134 держави-члена.

Цілі БАГІ:

- Гарантування інвестицій, що спрямовуються на виробничі цілі, переважно в країни, що розвиваються;
- Страхування некомерційних ризиків;
- Спонування створення проектів та забезпечення їх обґрунтованості стосовно потреб країн;
- Стимулювання потоку іноземних інвестицій в країни, що розвиваються за рахунок надання технічної допомоги;
- Стимулювання інформаційного забезпечення.

Першочергова місія БАГІ: "підвищення припливу в країни, що розвиваються капіталу і технологій для виробничих цілей в умовах, відповідно до своїх потреби розвитку, політики і цілей, на основі справедливих і стабільних стандартів до лікування іноземних інвестицій ».

12 квітня 1988 року міжнародна конвенція створена БАГІ як нового члена групи Світового банку. Агентство відкрите для бізнесу в якості юридично окремою і фінансово незалежним органом. Членство було відкрито для всіх членів МБРР, а агентство почалося з капіталом в \$ 1 млрд. БАГІ доповнює діяльність інших міжнародних страхувальників пропонуючи різні типи гарантій, з яких можна виділити чотири основних: неконвертованість валюти, експропріація, війна і громадянські заворушення, порушення умов контрактів.

БАГІ є членом Групи Світового банку. Наша місія полягає в тому, щоб сприяти залученню ПІІ в країни, що розвиваються, щоб підтримати економічне зростання, зниження рівня бідності та поліпшення умов життя людей.

Ми виконуємо нашу місію, надаючи страхування політичних ризиків гарантії трійники для інвесторів приватного сектора і кредиторів. Гарантії БАГІ

захищають інвестиції від-некомерційних ризиків і може допомогти інвесторам отримати доступ до джерел фінансування з поліпшеними фінансовими умовами. Наша унікальна сила походить від нашого становища в якості члена Групи Світового банку та нашої структури як міжнародної організації з нашими акціонерами, включаючи більшість країн світу. З моменту виникнення в 1988 році БАГІ випустило понад 28 млрд. \$ в страхування від політичних ризиків для проектів в самих різних галузях економіки, що охоплюють всі регіони світу.

У 2014 році фактичні результати, досягнуті в області розвитку портфельних клієнтів БАГІ зробили реальний вплив-шляхом стимулювання економічного зростання, сприяння створенню сприятливої обстановки і забезпечення стійкості.

Сьогодні місія БАГІ: заохочення ПІІ в країни, що розвиваються для забезпечення економічного зростання, скорочення рівня бідності і покращення умов життя.

З метою сприяння ПІІ в країни, що розвиваються, БАГІ працює в тісній співпраці зі Світовим банком, Міжнародною фінансовою корпорацією, а також інших державних і приватних організацій. Це партнерство включає в себе обмін знаннями та досвідом, а також спільно надають підтримку інвестицій за допомогою фінансування і зниження ризиків інструментів.

БАГІ працює в тісній співпраці з приватними страховими компаніями та державними, щодо забезпечення взаємодоповнюваності послуг і підходу, для збільшення пропускної здатності політичного ризику страхової галузі в цілому, а також заохочувати страховиків на ринки, де вони не можуть відчувати себе комфортно на своїй власній.

2.5. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів

МЦВІС є провідним у світі інститутом, присвячений міжнародному врегулюванню інвестиційних спорів. Держави домовилися що МЦВІС це форма для врегулювання суперечок в більшості міжнародних інвестиційних договорів і в численних інвестиційних законів і договорів.

МЦВІС був створений в 1966 році Конвенцією про врегулювання інвестиційних спорів між державами та громадянами інших держав (Конвенції МЦВІС). Конвенція МЦВІС є багатосторонній договір сформульований виконавчими директорами Світового банку для подальшої мети Банку сприяння міжнародних інвестицій. МЦВІС є незалежною установою, для неполітизованого і ефективного врегулювання суперечок. Його доступність для інвесторів і держав сприяє розвитку міжнародних інвестицій, забезпечуючи довіру до процесу врегулювання суперечок. Вона також доступна для державних суперечок в рамках інвестиційних договорів і угод про вільну торгівлю, а також в якості адміністративного реєстру.

МЦВІС передбачає врегулювання суперечок шляхом примирення, арбітражу або фактів. МЦВІС процес покликаний враховувати особливі характеристики міжнародних інвестиційних спорів і залучених сторін, підтримання ретельного балансу між інтересами інвесторів і приймаючих держав.

МЦВІС також сприяє підвищенню рівня обізнаності міжнародного права з іноземних інвестицій та МЦВІС процесу.

Щоб стати членом МЦВІС потрібні історичні переваги. Держави-члени та їх громадяни отримують доступ до врегулювання інвестиційних суперечок в рамках Конвенції МЦВІС та Додаткового фонду.

МЦВІС сприяє підвищенню інформованості міжнародного права з іноземних інвестицій та МЦВІС процесу. В рамках цього мандата, МЦВІС проводить заходи і проводить навчання по всьому світу. З 2010 року МЦВІС співробітники дали презентації в більш ніж 35 країнах світу.

МЦВІС пропонує послуги по вирішенню міжнародних суперечок, в першу чергу між інвесторами та державами, але і в державних і державною суперечок. Крім того, він пропонує встановлення фактів справи для вивчення і повідомляти про факти до виникнення спору.

Як некомерційна організація, МЦВІС здатна забезпечити економічно ефективну і прозору структуру плати за свої послуги. Він пропонує перший клас об'єктів проведення слухання в приміщеннях Всесвітнього банку по всьому світу без будь-яких додаткових витрат.

Розділ 3. Аналіз звітів Світового банку

У цьому розділі ми аналізуємо основні дані по найбільших установах Групи Світового банку, які показують як функціонує Світовий банк. Ці дані показують використання ресурсів на подолання основних проблем на які націлений Світовий банк.

Найбільшими нагальними глобальними проблемами можна назвати, такі:

1. Зміна клімату - У 2015 році температура на планеті була на $0,9^{\circ}\text{C}$ вище середнього рівня за ХХ століття, тобто, майже наполовину наблизилася до узгодженого на світовому рівні порогового рівня в 2°C , за яким настануть серйозні кліматичні наслідки.

2. Пандемія - спалах захворювання, яке набуло транскордонний характер, і впоратися з яким система охорони здоров'я не в змозі. Імовірність такого розвитку подій в бідних країнах найвища.

3. Насильницьке переміщення населення - один з 122 жителів планети був не за власним бажанням переміщений. Біженці, насильно переміщені особи, шукачі притулку кількість осіб що відносяться до цих категорій 60 млн. осіб у всьому світі.

За рахунок інноваційних фінансових та інших рішень Світовий банк намагається вирішити попередньо описані проблеми наступним чином:

1. Новий план дій Групи Світового банку в області зміни клімату передбачає досягнення до 2020 року масштабних цілей: відновлення електростанцій на відновлюваних джерелах енергії потужністю понад 30 гігават і розробку планів інвестицій в сільськогосподарське виробництво більш ніж для 40 країн. ГВБ разом з партнерами працює над тарифікацією вуглецевого забруднення атмосфери: до 2020 року механізми встановлення цін будуть поширюватися на 25% викидів вуглецю, а до 2030 частка викидів, на які поширюються механізми встановлення цін, подвоїться.

2. З огляду на масштаби невідкладних і довгострокових потреб в галузі розвитку, що виникають у насильно переміщених осіб, ГВБ спільно з

партнерами розробляє заходи, що доповнюють гуманітарну допомогу. Наприклад, в рамках партнерства з Організацією Об'єднаних Націй і Ісламським банком розвитку ГВБ запустила механізм підтримки сирійських біженців і прихистили їх у себе громади в Йорданії і Лівані; в рамках цього механізму можуть бути надані пільгові позики в обсязі до 800 млн. дол. США для розширення масштабів життєво важливих програм і послуг.

3. Спільно зі Всесвітньою організацією охорони здоров'я і іншими партнерами Група Світового банку допомогла запустити Механізм фінансування надзвичайних заходів в випадку пандемії . Механізм здатний забезпечити оперативне надання до 500 млн. дол. США структурам, які будуть боротися з пандемією в найбільш вразливих країнах світу. Він також забезпечує стимули для зміцнення національних систем охорони здоров'я та підготовки до майбутніх спалахів захворювань.

Група Світового банку прагне стати більш динамічним партнером рішень самих глобальних світових проблем. Вона ставить собі за мету максимально ефективно застосовувати свої унікальні можливості для впровадження інноваційних механізмів фінансування та творчих рішень, підтримуючи країни в вирішенні цих проблем на місцевому, регіональному та глобальному рівнях.

У минулому фінансовому році Група Світового банку продовжувала надавати рішучу підтримку країнам, що розвиваються, зосередивши основну увагу на прискореному досягненні результатів, підвищенні актуальності своєї діяльності для клієнтів і партнерів та розробці глобальних рішень місцевих проблем.

Було виділено 64,2 млрд. дол. США у вигляді позик, грантів, вкладень в акціонерний капітал і гарантій, наданих країнам-партнерам і приватним компаніям. Загальна сума включає міжрегіональні та глобальні проекти. Розбивка по регіонах відображає прийняту у Світовому банку класифікацію країн.

В таблиці 3.1 описано зарезервовані та надані кошти Групи Світового банку за період з 2012 по 2016 фінансові роки.

Таблиця 3.1 Фінансування, надане Групою Світового банку країнам-партнерам в розподілі по фінансових роках в млн. дол. США

	2012	2013	2014	2015	2016
Група Світового банку					
Зарезервовані кошти	51 221	50 232	58 190	59 776	64 185
Надані кошти	42 390	40 570	44 398	44 582	49 039
МБРР					
Зарезервовані кошти	20 582	15 249	18 604	23 528	29 729
Надані кошти	19 777	16 030	18 761	19 012	22 532
МАР					
Зарезервовані кошти	14 753	16 298	22 239	18 966	16 171
Надані кошти	11 061	11 228	13 432	12 905	13 191
МФК					
Зарезервовані кошти	9 241	11 008	9 967	10 539	11 117
Надані кошти	7 981	9 971	8 904	9 264	9 953
БАГІ					
Загальний обсяг страхового покриття	2 657	2 781	3 155	2 828	4 258
Виконувані одержувачами траст-фонди					
Зарезервовані кошти	3 988	4 897	4 225	3 914	2 910
Надані кошти	3 571	3 341	3 301	3 401	3 363

З таблиці ми бачимо, що в основному зарезервовані кошти перевищують надані кошти установ Групи Світового банку за період з 2012 по 2016 рр., також ми спостерігаємо тенденцію зростання зарезервованих коштів та наданих коштів з 2013 по 2016 рр. За цей же період спостерігається така ж тенденція в МБРР, також спостерігається і зростання МАР та МФК, хоча вони і мають незначні коливання до зниження. В БАГІ до 2014 року спостерігалось зростання, після чого на 2015 рік було зменшення коштів після чого відновились тенденція зростання.

На сьогодні діяльність Світового банку здійснюється через 130 представництв в усьому світі. Розширення присутності в країнах-клієнтах дозволяє Банку краще зрозуміти їх потреби, більш ефективно співпрацювати з ними і забезпечити більш оперативне надання послуг своїм партнерам в цих країнах. В даний час 96 % директорів і менеджерів по країнам і 40 % персоналу

Світового банку працюють в представництвах на місцях в шести географічних регіонах. У подальшому тексті висвітлюються основні події 2016 фінансового року та показники по регіонах, що описані на основі перших установ Групи Світового банку.

В таблицях 3.2 та 3.3 описано зарезервовані та надані кошти МБРР та МАР за 2016 фінансовий рік по шести основним регіонам.

Таблиця 3.2 Зарезервовані кошти, 2016 ф. р.

Регіон	МБРР (млн. дол. США)	МАР (млн. дол. США)	Разом МБРР і МАР (млн. дол. США)	Разом МБРР і МАР (в %)
Африка	669	8677	9346	20
Східна Азія та Тихоокеанський регіон	5176	2324	7500	16
Європа і Центральна Азія	7039	233	7272	16
Латинська Америка і Карибський басейн	8035	183	8218	18
Близький Схід і Північна Африка	5170	31	5201	11
Південна Азія	3640	4723	8363	19
Разом	29729	16171	45900	100

Отже, в порівнянні загальний обсяг зарезервованих коштів МБРР майже в двічі перевищує зарезервовані кошти МАР, разом вони становлять майже 46 млрд. дол. США. Найбільша частка фінансування цих установ припадає на Африку – 20%, а найменша на Близький Схід і Північну Африку – 11% .

Таблиця 3.3 Надані кошти, 2016 ф. р.

Регіон	МБРР (млн. дол. США)	МАР (млн. дол. США)	Разом МБРР і МАР (млн. дол. США)	Разом МБРР і МАР (в %)
Африка	874	6813	7687	21
Східна Азія та Тихоокеанський регіон	5205	1204	6409	18
Європа і Центральна Азія	5167	365	5532	15
Латинська Америка і Карибський басейн	5236	303	5539	16
Близький Схід і Північна Африка	4427	44	4471	13
Південна Азія	1623	4462	6085	17
Разом	22532	13191	35723	100

Отже, загальний обсяг зарезервованих коштів МБРР та МАР разом становлять майже 36 млрд. дол. США.

Далі буде охарактеризовано кредитування Всесвітнього банку по таким регіонам: Африка; Східна Азія та Тихоокеанський регіон; Європа і Центральна Азія; Латинська Америка і Карибський басейн; Близький Схід і Північна Африка; Південна Азія, щодо певних тем та сфер за період з 2012 по 2016 фінансовим рокам.

АФРИКА

Таблиця 3.4 Кредитування Всесвітнього банку за темами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Теми	2012	2013	2014	2015	2016
Управління економікою	23	39	93	485	190
Управління природними ресурсами	1.005	466	1.176	628	177
Розвиток фінансового і приватного секторів	1.198	1.042	2.052	1.734	1.541
Людський розвиток	676	699	1.169	2.582	1.541
Управління державним сектором	869	912	887	1.421	949
Верховенство права	22	96	34	6	54
Розвиток сільських районів	907	1.335	1.727	1.498	1.025
Соціальний розвиток	260	264	246	257	338
Соціальний захист та управління ризиками	939	866	1.057	1.406	2.021
Торгівля та інтеграція	372	1.360	741	669	156
Міський розвиток	1.253	1.167	1.431	881	1.353
Разом	7.525	8.245	10.613	11.569	9.346

В загальному ми спостерігаємо тенденцію зростання кредитування по 2015-ий рік та зменшення на 2016 фінансовий рік. Основною темою на яку виділяється найбільша кількість коштів на 2016 р. в Африці є соціальний захист та управління ризиками. В 2015 році найбільше кредитування було виділене на тему – людський розвиток.

Таблиця 3.5 Кредитування Всесвітнього банку за секторам на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол.. США)

Сектори	2012	2013	2014	2015	2016
Сільське господарство, рибальство і лісове господарство	739	970	1.132	947	451
Освіта	220	626	692	712	809
Енергетика і гірничодобувна промисловість	1.374	1.218	1.950	1.010	1.585
Фінанси	95	36	397	638	250
Охорона здоров'я	1.125	997	967	2.809	2.900
Промисловість і Торгівлі	332	258	480	342	359
Інформації та комунікації	63	106	76	141	43
Державне управління і судове-право	1.874	1.782	2.140	2.975	1.829
Транспорт	351	1.843	1.467	1.239	623
Водопостачання, каналізація і захист від паводків	1.352	410	1.312	755	497
Разом	7.525	8.245	10.613	11.569	9.346
З них МБРР	147	42	420	1.209	669
З них МАР	7.379	8.203	10.193	10.360	8.677

Отже, основна частка кредитування Всесвітнього банку в 2016 році була виділена на охорону здоров'я.

Хоча за останні 10 років в Африці намітився певний прогрес, як в плані економічного зростання, так і в плані скорочення масштабів бідності, в даний час перед регіоном стоять складні завдання, що обумовлено в основному падінням світових цін на біржові товари і факторами ризику, характерними для цього регіону. Темпи економічного зростання в Африці знизилися з 4,5 відсотка в 2014 році до 3,0 відсотка у 2015 році (найнижчий рівень з 2009 року) і, згідно з прогнозами, в 2016 році очікується їх подальше зниження до 2,5 відсотка.

Доходи на душу населення зросли ще менш істотно, що обумовлено зростанням населення.

Незважаючи на наявність істотних відмінностей між країнами, зокрема, між країнами, багатими ресурсами, і рештою країн, тенденція економічного зростання в цілому по регіону залишається нижче рівнів, що спостерігалися до фінансової кризи. Уповільнення зростання ускладнює задачу скорочення масштабів бідності. Незважаючи на досягнутий прогрес, частка населення, живучого менш ніж на 1,90 дол. США в день, залишається вкрай високою: за деякими оцінками, в 2012 році вона становила 42,7 %.

В цьому фінансовому році Банк виділив регіону 9,3 млрд. дол. США на реалізацію 109 проектів, в тому числі 669 млн. дол. США у вигляді коштів МБРР і 8,7 млрд. дол. США по лінії MAP, з яких 200 млн. дол. США були надані в рамках механізму розширення діяльності MAP. До числа основних напрямків діяльності відносяться підвищення продуктивності праці в сільському господарстві, розширення доступу до недорогої і надійної енергії, підвищення стійкості до вимірювання клімату, зміцнення нестабільних і постраждалих від конфлікту держав і сприяння розвитку якісної освіти.

Крім того, в цьому фінансовому році Банк вніс вагомий внесок в поповнення знань, також поширеність бідності в регіоні може бути нижче поточних оцінок. Однак внаслідок зростання населення число африканців, які живуть у крайній бідності, збільшилася щонайменше на 50 мільйонів порівняно з 1990 роком.

СХІДНА АЗИЯ ТА ТИХООКЕАНСЬКИЙ РЕГІОН

Таблиця 3.6 Кредитування Всесвітнього банку за темами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Теми	2012	2013	2014	2015	2016
Управління економікою	345	92	30	4	151
Управління природними ресурсами	781	683	674	793	1.977
Розвиток фінансового і приватного секторів	1.048	692	1.370	1.270	660
Людський розвиток	466	668	776	332	508
Управління державним сектором	941	675	680	343	475
Верховенство права	0	0	0	0	0

Розвиток сільських районів	699	1.341	803	1.703	1.399
Соціальний розвиток	83	462	297	162	180
Соціальний захист та управління ризиками	934	514	614	155	1.264
Торгівля та інтеграція	273	257	192	78	53
Міський розвиток	1.057	863	878	1.502	836
Разом	6.628	6.247	6.313	6.342	7.500

З таблиці 3.6 видно, що на 2016 рік Всесвітній банк виділив найбільше кредитування на тему – управління природними ресурсами в регіон Східної Азії та Тихоокеанський регіон.

Таблиця 3.7 Кредитування Всесвітнього банку за секторам на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Сектори	2012	2013	2014	2015	2016
Сільське господарство, рибальство і лісове господарство	395	185	597	947	671
Освіта	249	579	557	226	321
Енергетика і гірничодобувна промисловість	508	736	827	530	2.093
Фінанси	537	313	68	501	285
Охорона здоров'я	391	542	487	252	405
Промисловість і Торгівлі	90	271	258	281	427
Інформації та комунікації	53	35	52	67	0
Державне управління і судово-право	1.988	1.428	1.263	1.166	1.133
Транспорт	1.070	1.098	1.870	1.159	1.270
Водопостачання, каналізація і захист від паводків	1.348	1.061	333	1.212	896
Разом	6.628	6.247	6.313	6.342	7.500
З них МБРР	5.431	3.661	4.181	4.539	5.176
З них МАР	1.197	2.586	2.131	1.803	2.324

Основним сектором кредитування Всесвітнього банку в даному регіоні на 2016 фінансовий рік є енергетика та гірничодобувна промисловість.

Темпи економічного зростання в країнах Східної Азії та Тихоокеанського регіону кілька сповільнилися з 6,8 відсотка в 2014 році до 6,5 відсотка у 2015 році. Це зниження було обумовлено в основному уповільненням зростання в Китаї, а також в Індонезії, Малайзії і Монголії.

Темпи зростання в країнах, що розвиваються регіону, беручи до уваги Китай, склали 4,8 %, що близько до показника 2014 року. Незважаючи на уповільнення зростання, в 2015 році на цей регіон прийшлося майже 40 % зростання глобальної економіки - а це ще більш значна частка, ніж в 2014 році.

Відсоток населення, що живе в крайній бідності, скоротився швидше, ніж в будь-якому іншому регіоні світу, - з 80 % в 1981 році до приблизно 7,2 % в 2012 році. Але незважаючи на цей значний прогрес, близько 90 млн. людей як і раніше живуть в крайній бідності, а ще 250 млн. загрожує зубожіння в результаті зміни клімату, стихійних лих, захворювань і економічних шоків. Ступінь економічної нерівності високий в багатьох країнах, навіть незважаючи на те що в більшості країн доходи найбідніших 40 % населення росли більш високими темпами, ніж доходи інших груп населення. Нерівність доходів обумовлено частково нерівністю можливостей, в тому числі неоднаковим доступом до медичного обслуговування.

У минулому фінансовому році Банк затвердив для регіону 7,5 млрд. дол. США на реалізацію 41 проєктів, в тому числі 5,2 млрд. у вигляді позик МБРР і 2,3 млрд. дол. США у вигляді коштів, зарезервованих МАР. Стратегія Банку в регіоні зосереджена на наступних п'яти областях: соціальна інтеграція та розширення прав і можливостей населення, зайнятість і зростання на основі розвитку приватного сектора, державне управління та інститути, інфраструктура і урбанізація, а також адаптація до зміни клімату і управління ризиками стихійних лих. Банк також приділяє особу увагу наскрізним темам - гендерної проблематики і проблем нестабільності.

ЄВРОПА І ЦЕНТРАЛЬНА АЗІЯ

Таблиця 3.8 Кредитування Всесвітнього банку за темами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Теми	2012	2013	2014	2015	2016
Управління економікою	616	218	338	488	560
Управління природними ресурсами	547	382	221	374	694
Розвиток фінансового і приватного секторів	1.715	1.220	1.375	2.627	3.026
Людський розвиток	837	293	640	591	321
Управління державним сектором	949	608	1.054	310	619
Верховенство права	17	461	66	428	218
Розвиток сільських районів	104	330	603	352	403
Соціальний розвиток	48	12	0	27	47
Соціальний захист та управління ризиками	355	814	380	1.112	432
Торгівля та інтеграція	1.206	737	65	651	809
Міський розвиток	201	243	786	248	144
Разом	6.595	5.320	5.527	7.207	7.272

Отже, на 2016 рік основна частка кредитування Всесвітнього банку в регіоні Європи та Центральної Азії припала на тему розвитку фінансового і приватного секторів.

Таблиця 3.9 Кредитування Всесвітнього банку за секторами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Сектори	2012	2013	2014	2015	2016
Сільське господарство, рибальство і лісове господарство	60	199	449	146	44
Освіта	95	74	90	329	95
Енергетика і гірничодобувна промисловість	1.559	332	1.203	1.414	151
Фінанси	494	1.215	462	930	1.290
Охорона здоров'я	1.202	630	552	905	557

Промисловість і Торгівлі	229	483	456	858	1.217
Інформації та комунікації	14	5	13	42	30
Державне управління і судове-право	1.545	1.326	1.708	1.069	1.395
Транспорт	1.280	916	89	1.118	2.047
Водопостачання, каналізація і захист від паводків	119	140	507	396	446
Разом	6.595	5.320	5.527	7.207	7.272
З них МБРР	6.233	4.591	4.729	6.679	7.039
З них МАР	362	729	798	527	233

Основним сектором кредитування Всесвітнього банку в даному регіоні на 2016 фінансовий рік є транспорт, що становить 28,15 % усього кредитування.

Згідно з прогнозами, в 2016 році темпи зростання в регіоні Європи і Центральної Азії збільшилося незначно в порівнянні з 2015 роком, коли вони склали -0,1 відсотка. Мляве зростання глобальної економіки, політична невизначеність, пов'язана з проведеним в Великобританії референдумом щодо виходу з Європейського союзу, що зберігається геополітична напруженість і криза, викликана масовим напливом біженців, - всі ці фактори стримували підйом економіки регіону. У країнах Євразії зниження рівня доходів від нафти і зменшення обсягу грошових переказів з-за кордону продовжували перешкоджати зростанню економіки, що спричинило скорочення на 1,1 % в 2015 році.

Ті значні успіхи, які були досягнуті за останнє десятиліття в процесі зменшення бідності, поступово сходять нанівець, а процес досягнення загального процвітання в багатьох країнах призупинився. Близько 14 % населення країн регіону - понад 66 млн. чоловік цього століття - живуть за межею бідності. З них 19 млн. людей живуть менш ніж на 2,50 дол. США в день, тобто нижче встановленого для регіону рівня крайньої бідності.

В цьому фінансовому році Банк затвердив для регіону 7,3 млрд. дол. США на реалізацію 42 проєктів, в тому числі 7,0 млрд. у вигляді позик МБРР і 233 млн. дол. США у вигляді коштів, зарезервованих МАР. Крім того, Банк уклав з 9 країнами 34 угоди про платні консультаційні послуги на загальну

суму 34,1 млн. дол. США. Відповідно до цих угод країнам надаються технічні консультації з таких питань, щодо реформування системи освіти, управління державним сектором і нарощування інституційного потенціалу, а також планування інвестицій в інфраструктуру і управління їх реалізацією.

Стратегія діяльності в регіоні спрямована на надання допомоги клієнтам в адаптації до умов «нової реальності», з огляду на посилення чинників вразливості і ризиків. З цією метою Банк підтримує зусилля країн щодо забезпечення макроекономічної стабільності та надає їм рекомендації щодо заходів політики, спрямованих на ослаблення тиску на національну валюту; консультує клієнтів з бюджетних питань на підтримку ключових реформ; сприяє розвитку систем соціального захисту; і допомагає пріоритезувати інвестиції. В цей час, Банк продовжує надавати допомогу країнам регіону у вирішенні поставлених перед ними довгострокових завдань.

ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА І КАРИБСЬКИЙ БАСЕЙН

Таблиця 3.10 Кредитування Всесвітнього банку за темами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Теми	2012	2013	2014	2015	2016
Управління економікою	274	135	65	144	31
Управління природними ресурсами	1.032	428	457	146	1.025
Розвиток фінансового і приватного секторів	382	203	131	260	1.177
Людський розвиток	1.399	995	695	1.100	1.512
Управління державним сектором	864	1.108	1.549	438	1.505
Верховенство права	75	8	0	301	196
Розвиток сільських районів	816	647	399	329	361
Соціальний розвиток	198	307	394	705	202
Соціальний захист та управління ризиками	794	819	543	1.876	1.188
Торгівля та інтеграція	20	212	72	31	553
Міський розвиток	775	344	763	695	468
Разом	6.629	5.204	5.068	6.024	8.218

Пріоритетною темою кредитування Всесвітнього банку на 2016 рік в Латинській Америці і Карибському басейні є тема – людський розвиток.

Таблиця 3.11 Кредитування Всесвітнього банку за секторам на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Сектори	2012	2013	2014	2015	2016
Сільське господарство, рибальство і лісове господарство	730	324	228	110	132
Освіта	1.038	639	672	1.033	1.080
Енергетика і гірничодобувна промисловість	12	140	54	291	210
Фінанси	287	154	89	465	567
Охорона здоров'я	606	891	711	1.596	1.374
Промисловість і Торгівлі	364	164	142	365	1.159
Інформації та комунікації	21	3	0	36	0
Державне управління і судове право	2.025	2.084	1.841	1.339	1.750
Транспорт	1.235	694	746	361	1.101
Водопостачання, каналізація і захист від паводків	310	111	586	428	845
Разом	6.629	5.204	5.068	6.024	8.218
З них МБРР	6.181	4.769	4.609	5.709	8.035
З них МАР	448	435	460	315	183

Основним сектором кредитування на 2016 рік став сектор державного управління і судового права.

У країнах Латинської Америки і Карибського басейну десятиліття потужного, збалансованого зростання змінилося уповільненням зростання, яке триває вже п'ятий рік поспіль, і скороченням ВВП в останні два роки. Погіршення економічної ситуації в поєднанні з внутрішніми проблемами змусили скорегувати в бік зниження прогноз регіонального зростання до -0,7 % в 2015 році і до -1,3 % в 2016 році.

Ці прогнози не дають повного уявлення про важливі відмінності між країнами регіону. Економіка країн Південної Америки, особливо істотно постраждали від падіння цін на біржові товари і уповільнення зростання китайської економіки, згідно з прогнозами, повинна скоротитися на 2,6 % в 2016 році. У Мексиці, країнах Центральної Америки і Карибського басейну в 2016 році очікується невелике зростання, близько 2,7 %, завдяки їх меншій залежності від біржових товарів і тісніших зв'язків з економікою США. Уповільнення економічного зростання, яке може тривати досить довго, загрожує соціальними завоюваннями, з великими труднощами досягнутими країнами регіону. Частка населення, що живе менш ніж на 2,50 дол. США в день (риса крайньої бідності в регіоні), скоротилася з 24,5 % в 2003 році до 11,0 % в 2013 році, при цьому 76 млн. чоловік вдалося переступити поріг бідності. Незважаючи на всі ці досягнення, в 2014 році зубожіння і раніше загрозувало 39 % населення регіону, а процес зростання чисельності середнього класу сповільнилося.

У минулому фінансовому році Банк затвердив для регіону 8,2 млрд. дол. США на 31 операцію, в тому числі 8,0 млрд. у вигляді позик МБРР і 183 млн. дол. США у вигляді коштів, зарезервованих МАР.

Про те, як за останні десятиліття змінилася роль Банку в країнах Центральної Америки і Карибського басейну, наочно свідчить той факт, що країни все частіше звертаються до цих установ не тільки безпосередньо за кредитними ресурсами, але також за такими послугами, як страхування ризику, товарні свопи і фінансування діяльності, пов'язаної з адаптацією до вирівнювання клімату. Одним із прикладів може служити Карибський фонд страхування ризиків катастроф, створений за допомогою Банку в 2007 році, який дозволив більш ніж 20-юм країнам Карибського басейна і Центральної Америки об'єднувати ризики, страхувати ризики стихійних лих за низькими цінами і покращувати управління ризиками катастроф.

БЛИЗЬКИЙ СХІД І ПІВНІЧНА АФРИКА

Таблиця 3.12 Кредитування Всесвітнього банку за темами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Теми	2012	2013	2014	2015	2016
Управління економікою	35	0	46	22	400
Управління природними ресурсами	200	78	277	778	711
Розвиток фінансового і приватного секторів	308	979	862	580	1.358
Людський розвиток	116	300	129	155	124
Управління державним сектором	110	165	427	45	1.562
Верховенство права	11	0	189	0	0
Розвиток сільських районів	135	237	462	50	236
Соціальний розвиток	109	53	103	344	116
Соціальний захист та управління ризиками	249	147	24	428	30
Торгівля та інтеграція	0	40	239	144	100
Міський розвиток	241	59	30	945	566
Разом	1.513	2.058	2.788	3.492	5.201

Пріоритетною темою кредитування Всесвітнього банку на 2016 рік в Близькому Сході і Північній Африці є тема – управління державним сектором.

Таблиця 3.14 Кредитування Всесвітнього банку за секторам на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Сектори	2012	2013	2014	2015	2016
Сільське господарство, рибальство і лісове господарство	2	203	120	0	308
Освіта	119	204	0	73	70
Енергетика і гірничодобувна промисловість	445	591	210	1.005	1.074
Фінанси	135	210	773	550	445
Охорона здоров'я	390	243	210	600	141
Промисловість і Торгівлі	59	88	113	225	424

Інформації та комунікації	0	55	219	0	145
Державне управління і судове право	286	334	539	418	1.339
Транспорт	4	31	431	10	540
Водопостачання, каналізація і захист від паводків	73	98	174	611	715
Разом	1.513	2.058	2.788	3.492	5.201
З них МБРР	1.433	1.809	2.588	3.294	5.170
З них МАР	80	249	199	198	31

Основним сектором кредитування на 2016 рік став сектор державного управління і судового права.

В регіоні Близького Сходу і Північної Африки не завершився перехідний період. В Іраку, Ємені, Лівії та Сирійській Арабській Республіці не припиняється насильство. У Йорданії, Іраку та Лівані знайшли притулок мільйони вимушених переселенців. політична ситуація в Арабській Республіці Єгипет та Тунісі стабілізується; в Йорданії і Марокко проводяться реформи державного управління та економічні реформи, а країни-члени Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ) хоча і залишаються стабільними, зіткнулися з проблемами, пов'язаними з низькими цінами на нафту, і приступають до реформ, метою яких є диверсифікація економіки. Ситуація на Західному березі р. Йордан і в секторі Газа в основному не змінилася, там раз у раз виникають спалахи насильства.

Згідно з прогнозами, в 2016 році темпи економічного зростання в регіоні залишаться на рівні 2,9 % ВВП, при тому що в країнах РСАДПЗ цей показник буде нижче середнього по регіону (2,2 %), як і в Лівані, Марокко і Тунісі (1,8 %), а в країнах, що розвиваються регіону цей показник перевищить середній по регіону рівень (4,4 %). У 2017 році прогнозується прискорення зростання до 3,2 % ВВП, якщо припустити, що в Лівії та Ісламській Республіці Іран істотно збільшиться обсяг видобутку нафти. У крайній бідності живуть менше 3 % населення регіону, однак ступінь уразливості висока, оскільки 53 % населення живуть не більше ніж на 4 дол. США в день.

В цьому фінансовому році Банк затвердив надання регіону 5,2 млрд. дол. США на 15 проектів, в тому числі 5,2 млрд. дол. США у вигляді коштів МБРР і 31 млн. дол. США по лінії MAP. Крім того, Банк зарезервував 53 млн. дол. США на цілі спеціального фінансування п'яти проектів на Західному березі р. Йордан і в секторі Газа.

З 2016 фінансовому році Банк надав країнам регіону 187 аналітичних і консультаційних послуг. Банк надав урядам країн платні аналітичні послуги - головним чином в сфері освіти, державного управління, диверсифікації економіки і розвитку малих і середніх підприємств - на суму понад 30 млн. дол. США.

У минулому фінансовому році Банк оголосив про нову стратегію діяльності в регіоні, в центрі уваги якої - сприяння відновленню миру і соціальної стабільності, чотири основи які вважають елемента цієї стратегії спрямовані на сприяння укладенню нового громадського договору, який дозволив би створити більш всеохоплюючі і більш підзвітні структури управління і сприяв би становленню приватного сектора в якості головної рушійної сили економічного розвитку; забезпечення більш тісної співпраці між країнами регіону; зниженню вразливості, в тому числі шляхом поліпшення становища вимушених переселенців; і сприяння відновленню економіки та економічних перетворень.

ПІВДЕННА АЗІЯ

Таблиця 3.15 Кредитування Всесвітнього банку за темами на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Теми	2012	2013	2014	2015	2016
Управління економікою	0	0	384	2	556
Управління природними ресурсами	431	433	1.077	445	297
Розвиток фінансового і приватного секторів	92	243	2.238	2.025	1.461
Людський розвиток	1.467	1.393	1.783	1.284	909
Управління державним сектором	303	323	655	275	759
Верховенство права	1	25	2	90	0

Розвиток сільських районів	2.781	762	2.444	1.151	2.681
Соціальний розвиток	549	211	25	241	101
Соціальний захист та управління ризиками	231	797	969	1.600	511
Торгівля та інтеграція	0	101	334	154	584
Міський розвиток	590	186	624	594	505
Разом	6.446	4.474	10.535	7.860	8.363

З таблиці 3.15 видно, що на 2016 рік Всесвітній банк виділив найбільше кредитування на тему – розвитку сільських районів у регіоні Південної Азії.

Таблиця 3.16 Кредитування Всесвітнього банку за секторам на фінансові 2012-16 рр.(млн. дол. США)

Сектори	2012	2013	2014	2015	2016
Сільське господарство, рибальство і лісове господарство	1.208	231	533	876	599
Освіта	1.237	609	1.446	1.162	688
Енергетика і гірничодобувна промисловість	1.103	263	2.446	259	2.090
Фінанси	216	127	195	970	256
Охорона здоров'я	477	1.061	426	484	324
Промисловість і Торгівлі	278	168	359	240	569
Інформації та комунікації	7	24	22	36	30
Державне управління і судове-право	1.011	1.037	1.347	1.213	1.166
Транспорт	506	553	2.342	1.263	787
Водопостачання, каналізація і захист від паводків	403	401	1.419	1.357	1.855
Разом	6.446	4.474	10.535	7.860	8.363
З них МБРР	1.158	378	2.077	2.098	3.640
З них МАР	5.288	4.096	8.458	5.762	4.723

Отже, основна частка кредитування Всесвітнього банку в 2016 році була виділена на сектор енергетики і гірничодобувної промисловості.

Південна Азія залишається самим швидкозростаючим регіоном світу, хоча приплив капіталу зменшиться, інфляція продовжує рости, а грошові перекази з країн-експортерів нафти пішли на спад. Темпи економічного зростання підвищилися з 6,8 % в 2014 році до 7,0 % у 2015 році і, згідно з прогнозами, в 2016 році зростання прискориться до 7,1 % і до 7,2 % в 2017 році. Особливо потужне зростання спостерігається в Індії, яка за економічними показниками продовжує лідирувати серед великих країн з ринком, що формується.

Потужне економічне зростання уможливило скорочення масштабів бідності та вражаючого досягнення в галузі людського розвитку. За оцінками, в 2012 році частка населення, живущого менш ніж на 1,90 дол. США в день, становила 18,8 %. Доходи сотень мільйонів людей як і раніше лише незначно перевищують межу бідності, в той час як понад 200 млн. людей живуть в трущобах і близько 500 млн. не мають можливості користуватися електрикою. Крім того, для багатьох країн регіону характерні крайні прояви соціальної маргіналізації і надзвичайно серйозні недоліки інфраструктури, а більші країни стикаються також з загостренням проблеми нерівності. Розвиток регіону матиме вирішальне значення для досягнення глобальних цілей в області скорочення масштабів бідності та підвищення добробуту.

З 2016 фінансового року Банк виділив регіону 8,4 млрд. дол. США на реалізацію 37 проектів, в тому числі 3,6 млрд. дол. США у вигляді коштів МБРР і 4,7 млрд. дол. США по лінії МАР, з яких 100 млн. дол. США були надані в рамках механізму розширення діяльності МАР. кредитування включало такі якісно нові операції, як Операція в розмірі 1,5 млрд. дол. США в підтримку місії Свачх Бхарат, мета якої - покінчити з відкритою дефекацією в Індії; пакет фінансування МАР і МБРР в розмірі 920 млн. дол. США для сприяння підвищенню конкурентоспроможності та проведення структурних реформ в Пакистані; регіональний проект розвитку водного транспорту в Бангладеш, на який виділено 360 млн. дол. США; і Проект будівництва доріг через Гіндукуш в Афганістані, на який надано 250 млн. дол. США. Банк також

надав 166 аналітичних і консультаційних послуг і затвердив 10 великих операцій, що фінансуються з коштів траст-фондів, реалізація яких здійснюється одержувачами допомоги, причому 500 млн. дол. США з цих коштів були представлені Афганістану.

Таблиця 3.17 Топ 10 - найбільших позичальників 2016 ф. р. в млн. дол. США

МБРР		МАР	
Країна	Обсяг зарезервованих коштів	Країна	Обсяг зарезервованих коштів
Перу	2850	Ефіопія	1862
Індія	2820	В'єтнам	1670
Казахстан	2058	Бангладеш	1557
Китай	1982	Пакистан	1460
Індонезія	1700	Нігерія	1075
Україна	1560	Індія	1025
Єгипет, Арабська респ.	1550	Танзанія	864
Ірак	1550	Кенія	646
Польща	1504	Конго, Дем. респ.	600
Колумбія	1400	Гана	500

Отже, з таблиці 3.17 видно МБРР надає найбільше кредитування країні Перу, а МАР –Ефіопії. Також, ми спостерігаємо в рейтинзі топ 10 найбільших постачальників Україну на шостому місці за кредитуванням МБРР.

З таблиці 3.18 видно, що на 2016 рік найбільші зобов'язання розвитку Світового банку були сконцентровані на регіоні Латинської Америки і Карибського басейну в співвідношенні до загальної кількості.

Зобов'язання з надання кредитів на цілі розвитку Світового банку на 2016 рік в МБРР склали 87%, а в МАР – 13%.

Таблиця 3.18 Зобов'язання політики розвитку Світового банку на 2012-16 рр. в %

Регіон	2012	2013	2014	2015	2016
Африка	11	10	9	25	5
Східної Азії і Тихого океану	27	18	17	8	11
Європа і Центральна Азія	32	27	24	26	20
Латинська Америка і Карибський басейн	28	31	27	30	30
Близький Схід і Північна Африка	3	12	12	4	23
Південної Азії	0	2	11	6	11
Зобов'язання з надання кредитів на цілі розвитку Світового банку					
МБРР	85	79	76	74	87
МАР	15	21	24	26	13
Частка зобов'язань політики в області розвитку	35	29	26	23	36

Частка зобов'язань політики в області розвитку на 2016 рік дорівнює 36%.

Всесвітній банк управляє своїми внутрішніми операціями, щоб гарантувати благополуччя персоналу, а також екосистем, спільнот і економіки, в якій вона працює. Прогрес відстежується в Річному звіті Світового банку, в показниках, які свідчать про покращення соціально-економічного становища країн .

Розділ 4. Розвиток відносини України та світового банку

У липні 2014 року виповнилося 70 років від тоді як було проведено міжнародну фінансову конференцію у Бреттон-Вудсі у США. На якій заклали повоєнний устрій в світові економіці та вже практично три десятиліття поспіль забезпечують фінансуванням проекти відбудови світу. Предметом особливої уваги державних і громадських установ спостерігаючи їх значну роль, яку вони грають в загальному процесі соціально-економічних реформуваннях була і буде участь України в співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

У цьому розділі проаналізовані дані щорічних зборів МВФ – ГСБ. За 2014 рік в штаб-квартирі року у Вашингтоні ГСБ провела консультації по темі ефективності співпраці України й ГСБ з провідними фахівцями, керівниками робочих груп та очільниками установи. Про ефективність реалізації потенціалу ГСБ для розвитку та соціально-економічних перетворень в Україні найкраще йдеться у щорічних звітах та окремих матеріалах Рахункової палати України [3].

Метою розділу є виявлення незадіяних до цього часу резервів використання потенціалу ГСБ у справі відбудови України, виведення її на траєкторію макроекономічної стабілізації та зростання.

Статтями Угоди про заснування Світового банку визначено, що країна-член має бути також членом МВФ, з яким у неї має бути чинною програма співпраці, спрямована на короткотермінове відновлення зовнішньоекономічної збалансованості й ліквідності. Група Світового банку має “лікувати” середньо та довготерміновими заходами, саме на це спрямовані його системні та інвестиційні проекти. Майже кожен із проектів ГСБ має на меті соціально-економічну трансформацію у напрямі розвитку плюралістичного суспільства, з господарством на основі рівності усіх форм власності та їх конкурентоспроможності. Проте аналіз усього пакета проектів ГСБ за деякими винятками свідчить, що сторони навряд чи цілком досягають задекларованих цілей.

Мандат СБ за рішеннями Бреттон-Вудської конференції було виписано з метою подолання страшних наслідків світової війни. Як не дивно, але з того часу ця мета СБ є актуальною для багатьох країн, зокрема України, схід якої пограбовано та зруйновано внаслідок російської агресії. За даними Ради національної безпеки і оборони України (РНБОУ) на середину літа 2014 року, орієнтовна вартість відновлення зруйнованого агресором становить близько 1.5 млрд. євро.

На жаль, сучасний СБ та наш уряд недостатньо переймаються ефективністю застосування повноважень, наданих Статутом Світового банку та відповідно прийнятими країною при вступі до цього банку зобов'язаннями. Таким чином, майже щороку, з 1994-го року Рахункова палата України констатує наявність розбіжностей між законом “Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій” та Конституцією України, Бюджетним Кодексом [1]. Очевидно, що формулювання деяких фундаментальних положень Статуту СБ мають бути переглянуті та актуалізовані відповідно до сучасних реалій.

Банк перебуває у постійному пошуку оптимальної операційної моделі. Якщо у 1990-х роках тодішній президент СБ пан Джеймс Вулфенсон боровся за створення Банку “знань”, то нинішній президент пан Джим Йонг Кім створює Банк “рішень”. Із 1 липня 2014 року було запущено нову операційну модель СБ, яка враховує прагнення наближення до клієнта та “вирішення його проблем”. Україна, на жаль, практично не бере участі у внутрішній роботі Світового банку, за винятком формальних процедур щорічних зборів та періодичних зустрічей нашої Групи країн під незмінним проводом Нідерландів.

Позики ГСБ для України в період з 2007 по 2014 рр. за кількістю проектів до 2008 року мали тенденцію збільшення, після чого до зменшення до 2012 року і знову до збільшення до 2014 року.

На 2014 рік частка наданих позик Світовим банком Україні склала 3,72% від загальної кількості позик які надав Світовий банк. В порівнянні з 2013 роком (1,46 % від загальної кількості позик) в 2014 році частка збільшилася на 2,26% .

Таблиця 4.1 Суми наданих ГСБ позикових коштів за 2007–14 рр., млрд. дол. США

Показники	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Всього	24.7	24.7	46.9	58.8	43.0	35.6	31.5	37.1
Частка надана Україні	0.16	0.69	0.90	0.46	0.20	0.15	0.46	1.38
Кількість проектів для України	2	5	2	2	1	1	3	4

Світовий банк, утворений за підсумками міжнародної конференції 44 країн – учасниць антигітлерівської коаліції у 1944 році, став одним із головних зовнішніх кредиторів України. При чому не простим кредитором, а таким, що має мандат впливу на соціально-економічні та політичні перетворення в державі. Банк за Статутом має право давати політичну оцінку розвитку країни-позичальника та ставити вимоги щодо інституційно-правових змін (Стаття 1 Угоди про заснування Банку).

Третього вересня 1992 року тодішній міністр фінансів України Григорій П'ятаченко підписав оригінал (від 1945 року) Статей Угоди (Статуту) МБРР на церемонії, яка відбулася в Державному департаменті США (де зберігається цей документ). Україна, передплативши 908 акцій (на суму 1.3 млн. доларів США) основного капіталу, стала 167-м членом Світового банку.

За Статутом СБ країна може бути членом банку лише якщо вона є членом Міжнародного валютного фонду, а проекти здійснюються за умови співпраці з МВФ. Таким чином виконується одна з головних місій Бреттон-Вудських установ – підтримання глобальної економічної й торговельної рівноваги, створення умов для макроекономічної динаміки. Ось чим можемо пояснити

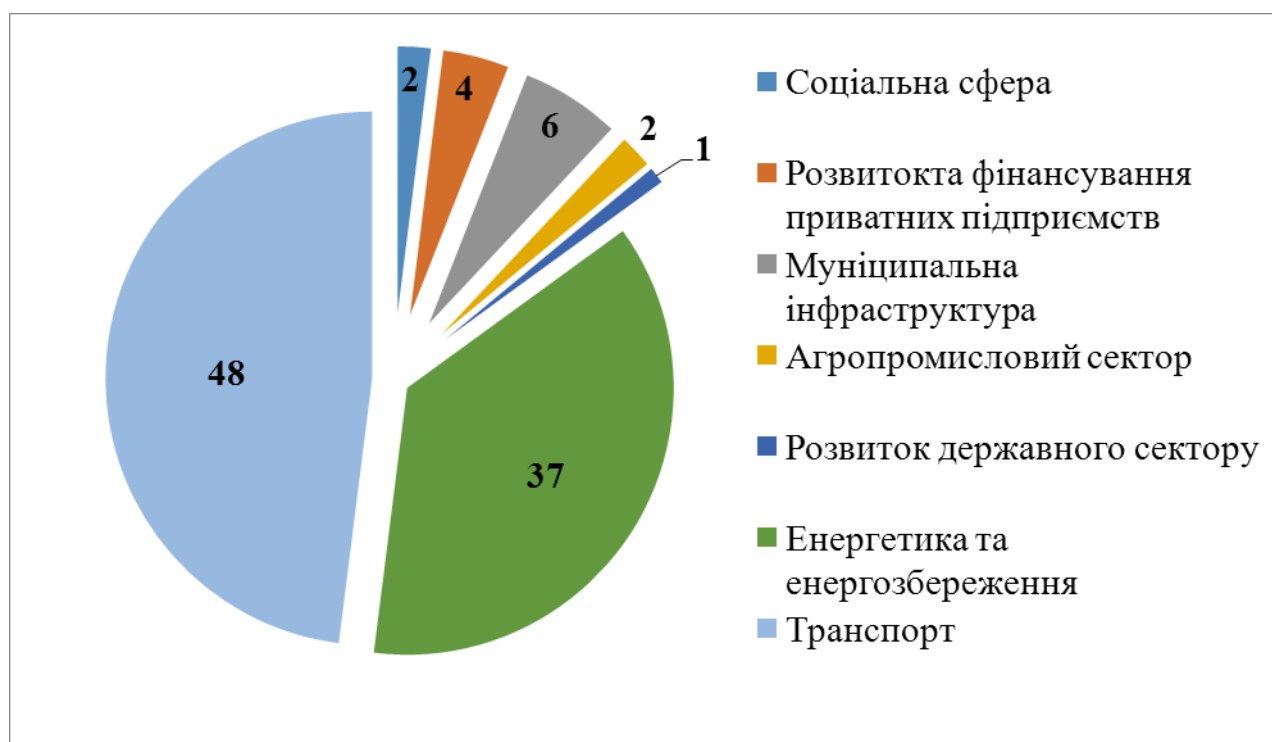
відсутність проектів СБ в Україні з часу вступу фактично до 1995 року. Тож історії співпраці України з МВФ та СБ у 2016 році виповнюється 25 років.

У 2011 році у проекті Стратегії партнерства з Україною на період 2012–2016 фінансових років (документ Світового банку) було констатовано, що “фундаментальні структурні проблеми залишаються нерозв’язаними. Зокрема, це значні фіскальні дисбаланси, значні соціальні трансферти, неефективні державні послуги та великі квазіфіскальні субсидії”, які “становлять загрозу для стабільності”. СБ обґрунтовано визначив, що “з часу проголошення незалежності у 1991 році реалізація реформ в Україні відставала від встановлених цілей і суспільних прагнень” [2].

Світовий банк також визначив і причини “слабкої інституційно-правої складової” нашої України. Це – “корупція і приватизація держави фінансово-промисловими групами”, яка набула “величезних масштабів і загально визнається основною перешкодою для розвитку”. Все це врешті “підірвало довіру до держави”, спричинило широкий спротив населення соціально-економічним трансформаціям [2], [4].

Ми можемо розглянути структуру кредитного портфеля МФО в Україні за основними сферами на графіку 4.1.

Графік 4.1 Структура кредитного портфеля МФО в Україні

Отже, можна спостерігати, що найбільша частка фінансується МФО припадає на проект, що стосуються енергетики та енергозбереження і транспорт, оскільки на ці сфери виділяється 85% від усіх виділених коштів.

Як бачимо, структура (див. графік 4.1) всього проектного портфеля МФО орієнтована на підтримку реального сектору економіки (90% ресурсів). Яка в основному сконцентрована на інфраструктуру країни.

За ці 25 роки співробітництва Світового банку з Україною втілило у реалізацію більш ніж 49 проектів на суму понад 8.89 млрд. доларів США.

Якщо проаналізувати динаміку ефективності (суми виділених банком коштів Україні) за період після кризи, то вона є значною (див. таблицю 4.2).

Для порівняння розглянемо проектний портфель головних міжнародних фінансових організацій в Україні.

Таблиця 4.2 Портфель проектів МФО у державному секторі на початку 2013 року складається з 26 проектів на стадії реалізації на суму 5.8 млрд. дол. США, який складався з таких частин:

Установи	Кількість проектів, шт.	Вартість проектів, млрд. дол. США
Міжнародний банк реконструкції та розвитку	10	2.042
Європейський банк реконструкції та розвитку	9	2.037
Європейський інвестиційний банк	6	1.671
Кредитна установа з відбудови	1	0.092

Отже, можна спостерігати, що найбільша частка фінансується установою МБРР, яка фінансує 10-ть проектів і водночас виділяє найбільше коштів на реалізацію цих проектів.

Аналізуючи проектний портфель Світового банку в Україні можна спостерігати наступні показники надані в графіку 4.2.

Графік 4.2 Структура проектного портфеля Світового банку в Україні

Станом на лютий 2013 року портфель проектів Світового банку складається з 10 інвестиційних проектів в активній стадії реалізації на суму 2.042 млрд. доларів США.

Отже, основну частку структури проектного портфеля Світового банку в Україні займають сфери енергетики та енергозбереження і транспорту, які займають 70% від загальної суми залучених коштів на реалізацію проектів.

Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та МБРР впродовж 2011–2012 років загальними зусиллями вдалося здійснити певні організаційно-правові заходи, які позитивно вплинули на розвиток продуктивного співробітництва, зокрема було покращено процедури підготовки, моніторингу та реалізації спільних з МФО проектів, а також покращено виконавську дисципліну зі сторони переважної більшості бенефіціарів та відповідальних виконавців.

Це дало змогу:

– поліпшити структуру та якість портфеля проектів Світового банку, переорієнтувавши його з соціально-гуманітарної сфери на впровадження

самоокупних та прибуткових інвестиційних проектів для осучаснення інфраструктури; частка проектів для реального сектору становить приблизно 90%;

– досягти найліпшого співробітництва за всі роки зі Світовим банком показника за вибіркою коштів за проектами, який у 2012 фінансовому році становив 25.4% та був одним з кращих показників серед усіх країн регіону, де Світовий банк здійснював операції.

Ця позитивна динаміка тривала в першому півріччі 2013 фінансового року, зокрема коефіцієнт вибірки за 6 місяців 2013 фінансового року становив 20.3%. За весь 2013 рік цей показник сягнув 30% (див. графік 4.3).

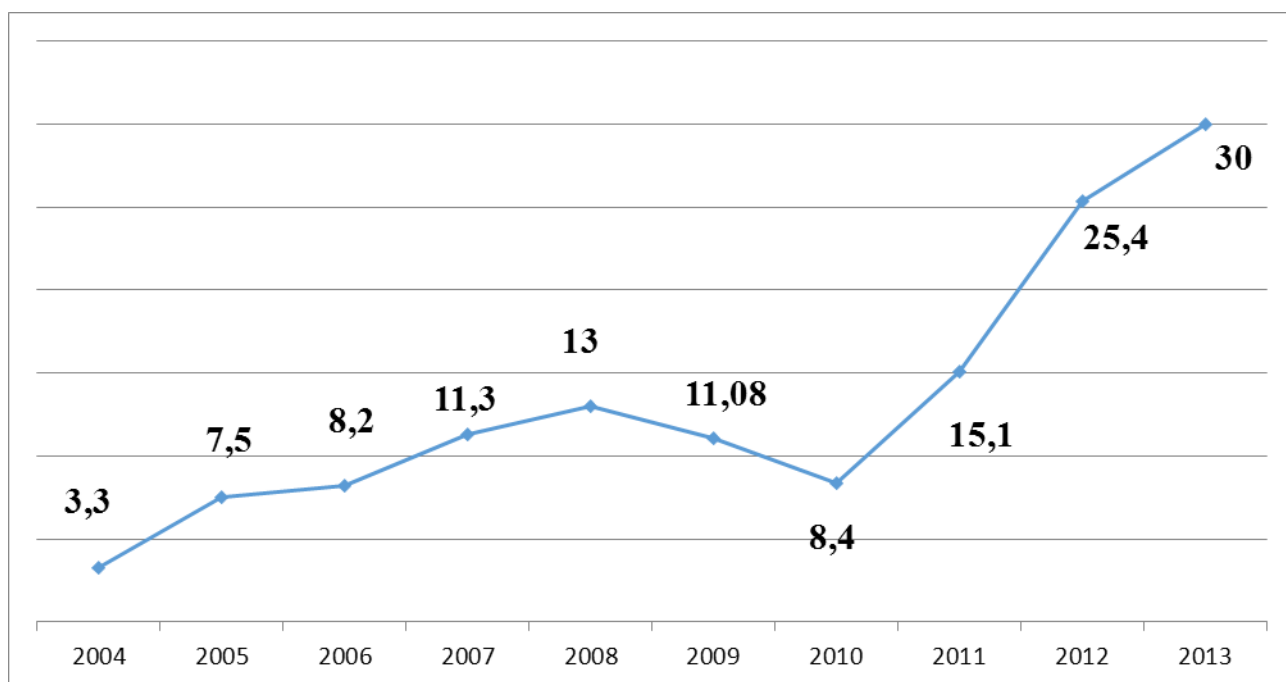
У підготовленому Світовим банком “Звіті про виконання Стратегії партнерства МАРР і МФК з Україною на 2008–2011 фінансові роки” зазначено, що при здійсненні інвестицій МБРР відбувалися значні зміни на краще, що стало віддзеркаленням узгодження зусиль як Світового банку, так і його українських партнерів у тому, що стосується спільного здійснення заходів та щоквартального моніторингу поступу. Так, жоден із проектів МБРР в Україні не оцінено як “незадовільний”.

Крім того, Світовий банк висловив готовність збільшити надання ресурсів Україні до рівня 1 млрд. доларів США щорічно, взявши до уваги готовність України і в подальшому дотримуватися високого рівня ефективності використання коштів, а також беручи до уваги намір України сприяти розвитку ефективного механізму обігу платіжних документів, зокрема впроваджувати систему електронної авторизації заявок через Інтернет, яку Світовий банк розпочав запроваджувати в країнах і яка дасть змогу прискорити вибірку коштів.

Сподіватимемося, що і уряд України, і ГСБ будуть відповідальніше ставитися до взятих обома сторонами зобов’язань та прагнути досягти задекларованих цілей соціально-економічного реформування.

На графіку 4.3 ми спостерігаємо динаміку коштів Світового банку в Україну за відсотками в період з 2004 по 2013 роки.

Графік 4.3 Вибірка коштів за проектами Світового банку в Україні у 2004-13 рр. в %

Отже, за даними графіка ми бачимо, що до 2008 року фінансування проектів Світового банку в Україні проявляло тенденцію збільшення після чого до 2010 року зменшувалось основною причиною цього стала криза. З 2010 року і до тепер показники мали тенденцію зростання, показуючи значне інвестування Світового банку в проекти підтримки України.

Поліпшення використання наявного потенціалу має йти поряд з активізацією участі України у реформуванні Світового банку. Згідно з сучасними директивами головних країн – членів ГСБ (країни Організації економічного співробітництва та розвитку) мандатом цієї установи разом із мандатом “Боротьба з бідністю”, стає “Поширення заможності”. Сучасні кризові виклики поставили перед ГСБ складні завдання пристосування до нових викликів та умов.

За підсумками нещодавно проведеного у Національному інституті стратегічних досліджень (НІСД) експертного обговорення за круглим столом було внесено ряд пропозицій, спрямованих на поліпшення співпраці з Групою Світового банку:

1. Співпраця та членство України у Групі Світового банку є стратегічним напрямом практичного здійснення програми соціально-економічних реформ і залучення зовнішнього фінансування для розвитку інфраструктури;

2. Кабінетові Міністрів України запропоновано розглядати Стратегію партнерства з Україною як форму та механізм соціально-економічного прогнозування і планування на середньотермінову перспективу та розпочати підготовку такого директивного документа;

3. Кабінетові Міністрів України також запропоновано створити на базі НІСД постійно діючу робочу групу з моніторингу стану виконання Стратегії партнерства з Україною на період 2012–2016 фінансових років та підготовки проекту Стратегії партнерства з Україною на період 2017– 2020 років;

4. Урядові та Адміністрації Президента пропонується розглянути проект перебудови механізмів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) за такими напрямами:

– запровадити регулярну та систематичну роботу окремого міжвідомчого органу з достатніми повноваженнями щодо формулювання концептуальних напрямів соціально-економічного реформування України та залучення до цього процесу позик і грантів МФО;

– увести до штатного розпису уряду України посаду уповноважених з реалізації інвестиційних проектів МФО з повноваженнями та контрактом на весь термін дії таких проектів;

– виділити у проекті Державного бюджету України окремим рядком кошти на фінансування роботи з МФО та визначити Міністерство фінансів України головним розпорядником цієї статті;

– ліквідувати деякі урядові структури, відомчі й міжвідомчі групи та комісії, які відповідали за роботу з МФО, з перекладенням їх функцій на апарат уповноважених уряду України по роботі з МФО;

– запровадити щорічне слухання питання про хід реалізації “Стратегії партнерства з Україною” на засіданні Ради національної безпеки та оборони

України із заслуховуванням звіту, підготовленого МФО спільно з Рахунковою палатою України;

5. Кабінету Міністрів України підготувати проект змін і доповнень до Закону України “Про державні закупівлі”, спрямовані на впровадження стандартів організації та проведення державних закупівель, сумісних зі стандартами МФО;

6. Кабінету Міністрів України внести зміни до Постанови КМУ від 26 листопада 2008 р. №1027 “Про порядок ініціювання, підготовки та реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями”, підготовленої на базі пропозицій, зазначених вище;

7. Запропонувати Міністерству освіти і науки України впровадити нову освітню кваліфікацію “фахівець по роботі з міжнародними фінансовими організаціями” та почати підготовку таких спеціалістів на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

8. НІСД увести до тематичного плану роботи на 2015 рік опрацювання теми “Підготовка методики оцінки соціально-економічних результатів впровадження проектів, підтриманих коштами від позик, наданих Україні МФО”.

Сучасний етап розвитку нашої держави не дає нам зайвого часу і ресурсів, тому ми не можемо нехтувати міжнародним досвідом та розбазарювати позичені від МФО кошти, отже, сподіваємося, що влада нарешті наведе порядок у цій важливій справі.

Висновки

Важливу роль у міжнародних економічних відносинах відіграє група Світового банку, спеціалізований інститут ООН, який складається з МБРР та його філій - МАР, МФК, МАІГ та МЦВІС.

Існує багато нерівностей між країнами по всьому світу з точки зору добробуту, освіти, доходу, чисельності населення і бідності серед населення. Багато міжнародних організацій надають допомогу і сприяння країнам, які відстають з метою подолання різних прогалів; Всесвітній банк, створений в 1944 році, є однією з таких організацій. Його місією є праця в напрямку світу, вільного від бідності, вона забезпечує життєво важливу фінансову і технічну допомогу країнам, що розвиваються по всій земній кулі.

Для того, щоб країни могли отримати доступ до кращого світового досвіду і генерувати передові знання, Банк постійно прагне поділитися своїми знаннями і входить в контакт з клієнтами і громадськістю в цілому. Ключові пріоритети включають в себе:

Загострення уваги на наданні допомоги країнам, що розвиваються в досягненні позитивних результатів.

Поліпшити кожен аспект роботи: як проекти розробляються, як інформація стає доступною (доступ до інформації), і як довести нашу діяльність ближче до влади і спільнот клієнтів.

В цій роботі було проаналізовано політичні особливості політики Світового банку, відповідно до яких можна виділити основних два таких аспекти, як:

- Спрямованість політики Світового банку на зменшення бідності в світі;
- Координування політики установи в напрямі процвітання країн.

Відповідні тенденції, що спрямовані на покращення добробуту країн, що цього потребують, мають і міжнародні організації Світового банку, які спрямовані на підтримку в відповідних питаннях.

В звітності Світового банку видно, що найбільша частка коштів припадає на МБРР, який і є початковою установою Групи Світового банку і найрозвинутішою на даний час. Меншу роль відіграє МАР, МФК, БАГІ та МЦВІС, хоча це не зменшує важливість установи. В загальному ці установи надають велику кількість коштів на розвиток країн, що потребують цього, що більш детально охарактеризовано в третьому розділі.

Україна співпрацює з Світовим банком вже 25 років за цей період було створено тісні зв'язки співпраці, хоча цьому протистояли такі недоліки як корупція та приватизація держави фінансово-промисловими групами, яка набула великих масштабів і стала великою перешкодою в розвитку країни.

Поліпшення даного питання, що розглядалось в четвертому розділі, можливе при проведенні реформ, які згадані в розділі, для покращення становища країни з відповідних питань.

Діяльність всіх цих організацій Групи Світового банку сконцентрована на досягнення однієї мети, якою задекларовано стимулювання економічному і соціальному покращенню бідних країн, але кожна з цих установ забезпечує реалізацію цієї мети особливими шляхами: тоді як одні установи надають позики державам промислово несильно розвинених країн, інші установи кредитують приватний сектор тих же країн, а інші дають іноземним інвесторам гарантії у ситуаціях “некомерційних ризиків”, а ще інші допомагають знайти спільну мову урядам з іноземними інвесторами у випадках появи між цими суб'єктами фінансових суперечок.

Можна виділити такі, загальні особливості політики групи Світового банку:

1. ГСБ спрямована на надання допомоги в першу чергу інфраструктурних проектів в сферах: транспорту, енергетики, господарства, системи зв'язків, тощо. Тобто, в сфери які не є привабливими для приватних вкладників .

2. Важливу роль, також відіграють соціальні проекти, які є важливою частиною кредитної політики ГСБ: що спрямовані ні ліквідацію бідності

населення, спрямовані на покращення демографічної ситуації в країнах, спрямування політики на захист навколишнього середовища, тощо.

Всесвітній банк, член Групи Світового банку, є одним з важливих джерел технічної і фінансової допомоги країнам, що розвиваються по всьому світу. Місія, якого полягає в тому, щоб боротися з бідністю з професіоналізмом і ентузіазмом для досягнення позитивних результатів і допомогти людям допомогти самим собі і навколишнього їхнього середовища шляхом надання ресурсів, обміну знаннями, збільшення потенціалу та покращення партнерських відносин в державному і приватному секторах.

Однією з основних напрямів політика Світового банку як був напрямок на відновлення руйнацій після війн та зараз залишається, та за ці 72-а роки функціонування група Світового банку понесла значні зміни в структурі та методах досягнення власної основної мети, що позитивно відзначились на результатах діяльності організації.

Список використаної літератури:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991р. N 959–XII, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту” // Законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>, 2002 р.
3. Закон України “Про внесення змін до Митного тарифу України” від 23 червня 2005 року № 2715-IV.
4. Митний кодекс України // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 148. – С. 5 – 23.
5. Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” від 23.09.94 р. № 185.
6. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001р. № 201.
7. Положення про валютний контроль: Постанова НБУ від 17.04.2000р. № 49 // Зовнішньоекономічна діяльність: експортно-імпортні операції, валютне регулювання. – К.: Видавничий дім «В. Дудник», 2000.
8. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власик В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. пос. / За ред. І.В. Багрової. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
9. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
10. Дахно І.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посібник. – К.: Центр учбової л-ри, 2007. – 328 с.
11. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича – 7-е вид., перероб. і допов. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
12. Економічна енциклопедія: У 3 т. / Редкол. С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія». – Т.1, 2000; Т.2, 2001, Т.3, 2002.
13. Загородній А. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінолог. слов. / А.Загородній, Г. Вознюк. – К. : Кондор, 2007. – 166 с.
14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навч. посіб./ За ред. Ю.Г.Козака та ін.. - 2-е вид., перероб. та допов.. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 791 с.
15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / За ред. І.В.Багрової. – Д.: ДДФЕІ, 2002. – 580 с.
16. Зовнішньоекономічна діяльність: нормативна база: / Уклад. Ф. Федорченко. – Х.: Фактор, 2004 . – 448 с.
17. Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак А.О.

- Зовнішньоекономічні операції і контракти. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
- 18.** Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. – 6-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 406с.
- 19.** Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. пос. / За ред. О.А. Кириченка. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.–518 с.
- 20.** Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. –К.: КНЕУ, 2003. — 948 с.
- 21.** Основи митної справи. Навчальний посібник. // За ред. П.В. Пашка 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 318 с.
- 22.** Основи економічної теорії: Підручник / За ред. акад. НАН України А.А. Чухна. – К.: Вища шк.,, 2001. – 606 с.
- 23.** Основи економічної теорії: Навчальний посібник / За аг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. та ін. – К.: Каравела, 2008. – 448 с.
- 24.** Основи зовнішньоекономічної діяльності. Опорний конспект лекцій. // За заг. ред. О. П. Гребельника. – К.: КНТЕУ, 2003. – 115 с.
- 25.** Пила В.І., Чмир О.С. Спеціальні (вільні) економічні зони: теорія та практика. Навч. посібник. – К.: Київ. держ. торг.-економ. ун-т, 1998. – 328 с.
- 26.** Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: Навч. пос. // За заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2003. – 272 с.
- 27.** Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб.// Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 384 с.
- 28.** Руденко Л.В. Розрахункові та кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності підприємства: Підручник. – К.: Лібра, 2002. – 304с.
- 29.** Сухарський В.С., Сухарський В.В., Охота В.І. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: теорія, методологія, практика: Навч. посібник (курс лекцій). – Тернопіль: Астон, 2005. – 464 с.
- 30.** Сухарський В.С. Зовнішньоекономічна діяльність: організація, технологія ,практика управління / Сухарський В.С. – Тернопіль: Астон, 2006. – 528 с.
- 31.** Сухарський В.С. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: теорія, методологія, практика. Курс лекцій – Тернопіль: ТАНТ, 2001. – 284 с.
- 32.** Терещенко С. Основи митного законодавства України: Питання теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності. – К.: АТ «Август», 2001. – 422 с.
- 33.** Шишка Р.Б., Сергієнко В.В. Митне право України: Навчальний посібник. Вид. 3-є, доповнене й перероблене. – Харків: Еспада, 2004. – 352 с.

34. Аніловська Г. Інтеграція України у світове господарство / Г. Аніловська // Фінанси України. – 2004. – №1. – С. 21–29.
35. Бицюра Ю. Перші кроки на шляху до економічного зростання України // Ю. Бицюра / Економіст. – 2005. – №3. – С. 38–40.
36. Буткевич О.В. Соціально-економічне призначення вільної економічної зони (правовий аспект) / О.В. Буткевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2004. – №56. – С. 30–32.
37. Бутко М. Інвестиційні аспекти підвищення конкурентоспроможності економіки / М. Бутко // Економіка України. – 2004. – №4. – С. 40–45.
38. Вахненко Т. Моделювання макроекономічних факторів зовнішніх запозичень та їх вплив на розвиток економіки України / Т. Вахненко // Економіка України. – 2007. – №7. – С. 15–24.
39. Вірван Р. Проблеми та перспективи України в міжнародній торгівлі / Р. Вірван // Фінанси України. – 2003. – №5. – С. 20–25.
40. Вічевич А.М. Максимець О.В. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. (для екон. спец. вищ. навч. закл.). – Львів: Афіша, 2004 – 140 с.
41. Гребельник О.П. Основи митної справи: Навч. Посіб. – К.: ЦНЛ, 2003. – 600 с.
42. Гребельник О.П. Митно-тарифна політика за умов трансформації економічної системи: Монографія. – К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2001. – 488 с.
43. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності. – К.: Деміург, 2003. – 296 с.
44. Дергаусов, М. Роль вільних економічних зон при інтеграції України в світову господарську систему / М. Дергаусов // Схід. – 2003. – №1. – С. 63–66.
45. Дуда М.О. Структурні диспропорції в економіці України (за даними таблиці "витрати-випуск") / М.О. Дуда // Формування ринкових відносин в Україні.: Збірник наукових праць. – Київ. – 2009. – №10. – С. 20–30.
46. Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи в Україні: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 248 с.
47. Жук М. Експортний потенціал регіону: теорія, методологія, практика. Навч. посібник. – Чернівці.: «Рута», 2002. – 199 с.
48. Каніщенко Р. Формування експортної спеціалізації України. // Економіка України. – 2002. – №11. – С. 10–19.
49. Кухарська Н. Експортно-імпортна політика України: роки незалежності / Н. Кухарська // Регіональна економіка. – 2004. – №4. – С. 44–53.
50. Крючкова І. Структурні зрушення у зовнішній торгівлі України: тенденції та перспективи // Вісник НБУ. – 2004. – №2. – С.3–6.